

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Рішенням вченої ради
Інституту спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України
протокол №8 від 26 червня 2025 року
Голова вченої ради В.В.Засенко

Галузь знань А Освіта

Спеціальність А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями) /

Освітня програма Спеціальна педагогіка

Рівень вищої освіти Доктор філософії

Шифр дисципліни

ЗП 3

Назва дисципліни

**Українська мова в науковому
спілкуванні**

Навчальний рік

2025-2026

Кількість кредитів
ЄКТС (годин)

2 кредити (60 годин)

Статус

Обов'язкова дисципліна

**Короткий опис
дисципліни**

Мета курсу полягає в тому, щоб сформувати й розвинути у здобувачів третього рівня вищої освіти (аспірантів):

1. Професійну мовну компетентність для ведення наукової діяльності українською мовою;
2. Знання норм сучасної української літературної мови, особливо в науковому стилі;
3. Уміння формулювати, обґрунтовувати та захищати наукові ідеї в усній та письмовій формах;
4. Навички академічного письма, включаючи написання дисертацій, статей, тез, рецензій та виступів на конференціях;
5. Культуру мовлення як елемент академічної етики та наукового етикету.

Ця програма сприяє інтеграції української мови в усі сфери наукової комунікації та зміцненню її статусу як мови науки в Україні.

Пререквізити

Викладач **Ярмола Наталія Анатоліївна**

Контакти

Тел +380677628838

Email nat.yar1978@gmail.com

Час для консультацій

Понеділок та четвер, 14:00-15:00

Мета курсу	- є набуття знань про особливості підготовки наукового тексту, необхідних для успішної презентації результатів наукової та науково-навчальної діяльності.
-------------------	---

Завдання курсу

1. поглибити знання науковців про науковий стиль української мови;
2. розширити уявлення про українську наукову мову, мовні засоби наукового тексту, розвинути потреби в нормативному вживанні засобів мови;
3. опанувати технології роботи із сучасним українським науковим текстом, розвивати уміння і навички мовностилістичного аналізу наукового тексту;

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми, виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

СК2. Здатність застосувати сучасні методології, методи та інструменти теоретичних та емпіричних досліджень у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

СК3. Здатність проектувати, моделювати, розробляти нові технології, методики і засоби у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

СК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, забезпечувати якість виконуваних досліджень та дотримання права інтелектуальної власності.

СК5. Здатність розробляти проекти у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та управляти ними, презентувати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами.

СК6. Здатність здійснювати науково-педагогічну та освітню діяльність у закладах вищої освіти (наукових установах) у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

СК7. Здатність здійснювати порівняльний аналіз українського й зарубіжного досвіду у використанні дослідницького інструментарію для розроблення передових практик доступної і безбар'єрної освіти осіб з ООП.

СК8. Здатність вивчати і застосовувати інноваційні цифрові технології у проектній дослідницькій діяльності.

СК9. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальнопедагогічної теорії та практики з урахуванням міжнародного досвіду.

СК10. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати англomовну наукову інформацію, що стосується наукового дослідження.

СК11. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у науковому реєстрі спілкування, для розв'язання комунікативних завдань, що стосуються спеціальнопедагогічного напрямку досліджень.

СК12. Здатність презентувати науковій спільноті результати власного наукового дослідження англійською мовою.

Програмні результати навчання

РН1. Мати передові концептуальні і методологічні знання, загальний науковий кругозір, необхідні для критичного аналізу та переоцінки наявних знань і професійних практик у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

РН2. Розуміти загальні принципи, методи освітніх наук, а також загальну методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у викладацькій практиці.

РН3. Мати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, розв'язання значущих проблем у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

РН4. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження зі спеціальної та/або інклюзивної освіти, здійснювати критичний аналіз результатів власних досліджень і результатів інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням академічної доброчесності.

РН5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН6. Формулювати і перевіряти гіпотези у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень, статистичного аналізу та комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН7. Розробляти та досліджувати концептуальні та інші моделі педагогічних ситуацій, нових методик, інструментів тощо, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН8. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому українською та іноземною мовами результати досліджень, наукові та прикладні проблеми освіти, оприлюднювати результати власних досліджень у наукових публікаціях в провідних вітчизняних і міжнародних наукових виданнях.

РН9. Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі науково-прикладні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти з урахуванням правових, етичних та економічних аспектів, забезпечувати захист інтелектуальної власності.

РН10. Організовувати та здійснювати освітній процес у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти та викладати навчальні дисципліни зі спеціальної та/або інклюзивної освіти у закладах вищої освіти.

Програма дисципліни

Тема 1

Культура наукової української мови

1.1	Предмет і завдання курсу, його наукові основи.
1.2	Державотворча роль української мови. Функції мови. Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Мовна політика.
1.3	Мовна ситуація в Україні. Мова наукового мовлення як функціональний різновид української літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовні норми. Авторське право.
Тема 2	Наукова доброчесність і етика вченого.
2.1	Особливості індивідуального стилю науковця. Історія української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикології. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькогалузева термінологія.
2.2	Проблеми сучасного термінознавства. Українські електронні термінологічні словники. Термінологія у професійному мовленні вчителя початкової школи. Іншомовні терміни у фаховій термінології педагога.
2.3	Роль термінології в професійному спілкуванні. Професіоналізми і номенклатурні назви. Стандартизація термінів.
Тема 3	Мовні і жанрові особливості наукового стилю.
3.1	Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Становлення і розвиток наукового стилю української мови. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки.
3.2	Мета, завдання, сфера використання, основні функції наукового стилю. Підстили наукового стилю. Традиційна класифікація підstilів і їх жанрові різновиди.
3.3	Власне науковий підстиль і його жанри: наукова стаття, наукова монографія, кваліфікаційна робота (курсова, дипломна, магістерська), дисертація, доповіді, тези.
Тема 4	Навчально-науковий підстиль і його жанри.
4.1	лекції, навчально-методичні видання (підручники, посібники, навчально-методичні збірники, конспекти, хрестоматії тощо). Науково-популярний підстиль і його жанри.
4.2	Науково-діловий підстиль і його жанри: технічна документація (контракти та інструкції для підприємств, резюме, повідомлення про дослід, інструкція, науковий звіт, аналітична записка, службовий лист, устав, положення).
4.3	Науково-інформативний підстиль і його жанри: реферат, реферативний огляд, анотація, патентний опис. Науково-довідковий

	підстиль і його жанри: словники, довідники, каталоги.
Тема 5	Термінологічний словник.
5.1	Мовні засоби наукового стилю. Сучасні тенденції мовного наукостворення. Абстрагованість наукового стилю. Підкреслена логічність наукового стилю.
5.2	Точність і однозначність наукового стилю. Якість наукового стилю. Об'єктивність викладу. Жанри наукового стилю (монографія, стаття, реферат, анотація, дисертація, тези).
5.3	Оформлювання результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті. Основні вимоги до виконання та оформлення дисертації. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці.
Тема 6	Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні
6.1	Мовне оформлення композиції наукового тексту. Фонетико-інтонаційні особливості усної форми наукового стилю. Комунікативні властивості наукової мови (повна вимова звуків, переважно розповідна інтонація, уповільнений темп мовлення).
6.2	Лексика наукового стилю. Широке використання слів з абстрактним значенням, термінологічної лексики, запозичених слів. Уживання слів у прямому значенні. Відсутність розмовних просторічних слів, слів з емоційно-експресивним забарвленням.
6.3	Наукова і технічна термінологія. Основні вимоги до термінів: точність, асоціативність, варіативність та ін. Особливості синонімії у термінології. Відмінність термінів від професіоналізмів і професійних жаргонізмів. Українські відповідники до запозичених термінів
Тема 7	Фразеологізована термінологія і кліше.
7.1	Лексичні засоби наукового стилю (лексичний повтор, синонімічна заміна, анафора, протиставлення). Словотворчі елементи в термінах: широке використання віддієслівних іменників, складних і складноскорочених слів. Морфологія наукового стилю.
7.2	Абстрагований характер викладу (іменники з абстрактним значенням, віддієслівні іменники, форма множини іменників з речовинним значенням та ін.). Перевага відносних прикметників. Аналітична форма вищого і найвищого ступенів порівняння якісних прикметників.
7.3	Особливості уживання займенників у науковому стилі.

	Інформаційне навантаження особових дієслів, стійких дієслівно-іменникових сполук, дієслівних форм у наукових текстах. Функціональний діапазон сполучників і прийменників (видільні або обмежувальні частки, градаційні, приєднувальні, зіставні сполучники, обмежувально-видільні прийменники).
Тема 8	Синтаксис наукового мовлення.
8.1	Стилістична функція різних видів простого і складного речення в науковому стилі. Активні конструкції речення. Пасивні конструкції на -но, -то на означення результативності.
8.2	Особливості вживання складносурядних і складнопідрядних речень у науковому стилі. Форми передачі чужої мови (пряма, непряма мова, цитата) у науковому стилі.
8.3	Текст або надфразна синтаксична єдність у науковому стилі. Синтаксичні особливості усної форми наукового стилю мовлення: спрощення синтаксису, використання елементів діалогу. Типові порушення норм наукового стилю: порушення послідовності і логіки викладу, недоречне використання засобів інших стилів мовлення, мовленнєва надлишковість.
Тема 9	Комунікативні цілі і завдання усного наукового мовлення
9.1	Повідомлення, переконання, схвалення, обговорення, пояснення. Огляд літератури.
9.2	Мета дослідження. Гіпотеза дослідження. Завдання дослідження. Методи дослідження.
Тема 10	Компресія як членування наукового тексту.
10.1	Поняття про компресію. План як важливий засіб організації розумової праці. Технологія аналізу наукового тексту. Поняття композиції в науковому тексті. Основні компоненти композиції. Поділ тексту на абзаци. Абзац як архітектонічна одиниця наукового тексту. Структурні, або композиційні види абзацу. Смыслова закінченість абзацу
10.2	Інформаційно-пошукове, аналітико-критичне, творче читання наукового тексту. Види інформаційно-пошукового читання: бібліографічне (ознайомлення з бібліографічною інформацією, бібліографічний опис джерел, складання списку літератури), переглядове, (виділення тематичних слів), ознайомлювальне, вивчальне.
10.3	Аудіювання наукового тексту. Способи аудіювання: зосереджене, уважне, неуважне. Види аудіювання: нерефлексивне (уміння уважно слухати), рефлексивне (активне втручання в мовлення співбесідника, створення сприятливих умов для спілкування). Операційна обробка наукового тексту: поділ тексту на смислові частини, сортування смислових частин за їх значенням, групування їх за певними ознаками, виділення між ними залежностей);

План					
Семестр, тиждень, заняття (дата)	Тема, план заняття	Аудиторні заняття		Самостійна робота	
		Форма	Год	Завдання	Год
Семестр 1 Заняття 1	Тема 1. Культура наукової української мови - Державотворча роль української мови. Функції мови. Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Мовна політика. - Мовна ситуація в Україні. Мова наукового мовлення як функціональний різновид української літературної мови. - Найістотніші ознаки літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетенція. - Мовні норми. Авторське право.	Лекція, практичне заняття	3	1. специфічні риси писемної та усної форм наукового стилю української літературної мови, основні жанрові різновиди наукового стилю, традиційні стильові ознаки української наукової мови, короткі відомості з історії становлення і розвитку наукового стилю української мови; 2. правила побудови і культури читання наукового тексту, особливості конспектування, анотування, реферування наукових джерел;	3
Заняття 2	Тема 2. Наукова добросовісність і етика вченого. - Особливості індивідуального стилю науковця. Історія української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикології. Термін та його ознаки. - Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькогалузева термінологія. - Проблеми сучасного термінознавства. Українські електронні термінологічні словники. Термінологія у професійному мовленні вчителя початкової школи. - Роль термінології в професійному спілкуванні. Професіоналізми і номенклатурні назви. Стандартизація термінів.	Лекція, практичне заняття	3	1. мовні засоби організації наукової інформації в науковому тексті, обов'язкові вимоги до оформлення посилань, цитат, списку використаних джерел, мовні кліше для написання тези, наукової статті, дисертації, анотації, рецензії та відгуку; 2. композиційно-логічну побудову усної наукової доповіді, повідомлення, виступу.	3

Заняття 3	Тема 3. Мовні і жанрові особливості наукового стилю. - Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Становлення і розвиток наукового стилю української мови. - Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мета, завдання, сфера використання, основні функції наукового стилю. - Підстилі наукового стилю. Традиційна класифікація підстилів і їх жанрові різновиди. - Власне науковий підстиль і його жанри: наукова стаття, наукова монографія, кваліфікаційна робота (курсова, дипломна, магістерська), дисертація, доповіді, тези.	Лекція, практичне заняття 3	1. працювати з навчальною, навчально-методичною, науковою, довідниковою літературою; 2. читати і сприймати науковий текст: виділяти головну і другорядну інформацію;	3
Заняття 4	Тема 4. Навчально-науковий підстиль і його жанри - лекції, навчально-методичні видання (підручники, посібники, навчально-методичні збірники, конспекти, хрестоматії тощо). Науково-популярний підстиль і його жанри. - Науково-діловий підстиль і його жанри: технічна документація (контракти та інструкції для підприємств, резюме, повідомлення про дослід, інструкція, науковий звіт, аналітична записка, службовий лист, устав, положення). - Науково-інформативний підстиль і його жанри: реферат, реферативний огляд, анотація, патентний опис. - Науково-довідковий підстиль і його жанри: словники,	Лекція, практичне заняття 3	1. аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів; 2. створювати навчально-наукові тексти;	3

Заняття 5	довідники, каталоги. Тема 5. Термінологічний словник. - Мовні засоби наукового стилю. Сучасні тенденції мовного наукостворення. Абстрагованість наукового стилю. - Підкреслена логічність наукового стилю. Точність і однозначність наукового стилю. Якість наукового стилю. Об'єктивність викладу. - Жанри наукового стилю (монографія, стаття, реферат, анотація, дисертація, тези). Оформлювання результатів наукової діяльності. - Оформлювання результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті.	Лекція, практичне заняття	3	3	1. володіти нормами мовного оформлення наукових текстів різних жанрів; 2. редагувати текст наукової роботи згідно з вимогами наукового стилю, в тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій та засобів;
Заняття 6	Тема 6. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні - Мовне оформлення композиції наукового тексту. Фонетико-інтонаційні особливості усної форми наукового стилю. Комунікативні властивості наукової мови (повна вимова звуків, переважно розповідна інтонація, уповільнений темп мовлення). - Лексика наукового стилю. Широке використання слів з абстрактним значенням, термінологічної лексики, запозичених слів. Уживання слів у прямому значенні. Відсутність розмовних просторічних слів, слів з емоційно-експресивним забарвленням.	Лекція, практичне заняття	3	3	1. володіти культурою усного виступу, брати участь у науковій дискусії, полеміці, суперечці. 2. Здійснювати поглиблення знань науковців про науковий стиль української мови.

	- Наукова і технічна термінологія. Основні вимоги до термінів: точність, асоціативність, варіативність та ін. Особливості синонімії у термінології. - Відмінність термінів від професіоналізмів і професійних жаргонізмів. Українські відповідники до запозичених термінів.				
Заняття 7	Тема 7. Фразеологізована термінологія і кліше. - Лексичні засоби наукового стилю (лексичний повтор, синонімічна заміна, анафора, протиставлення). Словотворчі елементи в термінах: широке використання віддієслівних іменників, складних і складноскорочених слів. Морфологія наукового стилю. - Абстрагований характер викладу (іменники з абстрактним значенням, віддієслівні іменники, форма множини іменників з речовинним значенням та ін.). - Перевага відносних прикметників. Аналітична форма вищого і найвищого ступенів порівняння якісних прикметників. - Особливості уживання займенників у науковому стилі. Інформаційне навантаження особових дієслів, стійких дієслівно-іменникових сполук, дієслівних форм у наукових текстах.	Лекція, практичне заняття	3	1. Формувати уявлення про українську наукову мову, мовні засоби наукового тексту, потребу в нормативному вживанні засобів мови. 2. Знати специфічні риси писемної та усної форм наукового стилю української літературної мови, основні жанрові різновиди наукового стилю, традиційні стильові ознаки української наукової мови, короткі відомості з історії становлення і розвитку наукового стилю української мови.	3
Заняття 8	Тема 8. Синтаксис наукового мовлення. - Стилїстична функція різних видів простого і складного речення в науковому стилі. Активні конструкції речення.	Лекція, практичне заняття	3	1. Опанувати технології роботи із сучасним українським науковим текстом, розвивати уміння і навички мовностилїстичного аналізу	3

	Пасивні конструкції на -но, -то на означення результативності. - Особливості вживання складносурядних і складнопідрядних речень у науковому стилі. Форми передачі чужої мови (пряма, непряма мова, цитата) у науковому стилі. - Текст або надфразна синтаксична єдність у науковому стилі. Синтаксичні особливості усної форми наукового стилю мовлення: спрощення синтаксису, використання елементів діалогу. - Типові порушення норм наукового стилю: порушення послідовності і логіки викладу, недоречне використання засобів інших стилів мовлення, мовленнєва надлишковість.		наукового тексту. 2. Застосовувати мовно-комунікативну, мовно-термінологічну, дослідницьку компетенції у своїй діяльності.	
Заняття 9	Тема 9. Комунікативні цілі і завдання усного наукового мовлення - повідомлення, переконання, схвалення, обговорення, пояснення. Огляд літератури. - Мета дослідження. Гіпотеза дослідження. Завдання дослідження. Методи дослідження - Наукова новизна. Мовне оформлення частин роботи. Цитати. - Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання покликань.	Лекція, практичне заняття 3	1. Застосовувати мовні засоби організації наукової інформації в науковому тексті, обов'язкові вимоги до оформлення посилань, цитат, списку використаних джерел, мовні кліше для написання тези, наукової статті, дисертації, анотації, рецензії та відгуку. 2. Демонструвати навички композиційно-логічної побудови усної наукової доповіді, повідомлення, виступу.	3
Заняття 10	Тема 10. Компресія як членування наукового тексту. - Поняття про компресію. План як важливий засіб організації розумової праці. Технологія аналізу наукового тексту. Поняття композиції в науковому тексті. Основні компоненти	Лекція, практичне заняття 3	1. Вміти аналізувати науковий текст, виділяти основні компоненти, визначати у ньому абзаци.	3

композиції.

- Поділ тексту на абзаци. Абзац як архітектонічна одиниця наукового тексту. Структурні, або композиційні види абзацу. Смыслова закінченість абзацу.

- Класична форма абзацу: формулювання теми, її розробка, висновки. Єдність змісту і логічна послідовність викладу. Зв'язок речень в абзаці і в тексті.

- Типи зв'язку: ланцюгова і паралельна. Засоби зв'язку: лексичний повтор, займенниковий повтор, синтаксичний повтор. Смысловий аналіз речення. Роль першого речення в абзаці.

Індивідуальні завдання та підсумковий контроль	
Завдання	Особливості виконання та вимоги
Створення презентації	Підготувати і представити презентацію на нижчеподану тематику (позиція теми відповідає порядковому номеру студента в журналі академгрупи): - Культура наукового стилю - Науковий стиль та його підстилі - Різновиди наукового стилю - Наукове мовлення як об'єкт вивчення в українському мовознавстві - Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою. - Особливості редагування наукового тексту. - Найпоширеніші синтаксичні помилки у наукових текстах та шляхи їх уникнення. - Наукові заходи як засіб виявлення культури наукової мови.
Підсумковий контроль (тест)	Для підсумкового оцінювання потрібно скласти тест з 30 запитань за програмою дисципліни

Оцінювання навчальних досягнень	
Вид роботи	%
Відвідування аудиторних занять	20
Відповіді на запитання під час аудиторних занять	10
Індивідуальне завдання 1	10
Індивідуальне завдання 2	10
Підсумковий контроль (тест)	30
Всього	100

Шкали оцінювання			
Бальна	ECTS	Національна	Заліків
90-100	A	Відмінно	Зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		
66-69	D	Задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	Незадовільно - з можливістю повторного виконання завдань	Не зараховано - з можливістю повторного виконання завдань

0-34

F

Незадовільно - з повторним вивченням
дисципліни

Не зараховано - з повторним вивченням
дисципліни

Додаткові бали	
Вид роботи та вимоги	Бал за стобальною шкалою

Підготовка індивідуального науково-дослідного завдання

- ☐ Складіть бібліографічні описи однієї монографії та статті з вашої спеціальності і подайте зразки бібліографічних посилань на них.
- ☐ Складіть бібліографічні списки використовуваної літератури з курсу —Українська наукова мова.
- ☐ Доберіть з наукових текстів фрагменти з усіма варіантами розстановки розділових знаків при цитуванні.

Основна (обов'язкова) література

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови / Н.Д. Бабич. – Львів: Світ, 2003. – 434 с.
2. Білавич Г. Говорімо українською мовою правильно! Словник-порадник / Г. Білавич, Т. Стамбульська – Івано-Франківськ, 2012. – 60 с.
3. Білавич Г. Основи риторики і красномовства: Навчальний посібник / Галина Білавич. – Івано-Франківськ: НАІР, 2016. – 120 с.
4. Білавич Г. Наголошуймо правильно! Словник / Галина Білавич, Тетяна Лисечко, Тетяна Стамбульська. – Івано-Франківськ, 2013. – 135 с.
5. Білавич Г. Формування мовленнєвої культури студентів за умов діалектного середовища / Галина Білавич. – Івано-Франківськ: ПП «ТУР-ІНТЕЛЕКТ», 2016. – 167 с.
6. Білавич Г. Формування мовленнєвої обізнаності майбутніх педагогів. Навчально-методичний посібник / Галина Білавич, Тетяна Лисечко, Тетяна Стамбульська. – Івано-Франківськ : ПП «ТУР-ІНТЕЛЕКТ», 2014. – 60 с.
7. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність / С.К. Богдан. – К.: Рідна мова, 1998. – 476 с.
8. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення / Т.Б. Гриценко. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 472 с.
9. Загнітко А.П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування / А.П. Загнітко, І.Г. Данилюк. – Донецьк, 2004.
10. Кравець Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І.

- Мацько, Л.В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
11. Семеног О.М. Культура наукової української мови: Навч. посіб. / О.М. Семеног. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 216 с.
12. Семеног О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): Монографія / За ред. Л.І. Мацько. – К.: Педагогічна думка, 2007. — 278 с.

Додаткова література та інші джерела інформації

1. Ботвина Н.В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: Навч. посіб. / Н.В. Ботвина – К.: Артек, 1998. – 190 с.
2. Вінніков В.А. Пам'ятка молодим вченим з написання наукових праць / В.А. Вінніков // Український радіологічний журнал. – 2009. – № 17. – С. 7–9.
3. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови: Навч. посіб. / Г. Волкотруб. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 256 с.
4. Гінзбург М.Д. Десять відомих правил українського ділового та наукового стилю, зведені в систему / М.Д. Гінзбург // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2004. – № 2. – С. 22–28.
5. Голуб Н.Б. Риторика у вищій школі: Монографія / Н. Б. Голуб. – Черкаси: БрамаУкраїна, 2008. – 400 с.
6. Городенська К. Синтаксична специфіка української наукової мови / К. Городенська // Українська термінологія і сучасність: Зб. наук, праць. – К.: КНЕУ, 2001. – Вип. IV. – С. 11–14.
7. Дротянко Л. Наукова і побутова мови у процесі взаємопроникнення культур / Л. Дротянко // Вісник НАН України. – 2005. – № 11. – С. 51–58.
8. Євграфова А. Заголовок як актуалізатор текстової інформації // Електронна бібліотека Інституту журналістики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <:// <http://www.jorn.univ.kiev.ua>>. – Загол. з екрана. – Мова укр.
9. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності (стилістика та культура мови) С.Я. Єрмоленко. – К.: Довіра, 1999. – 267 с.
10. Жайворонок В.В. та ін. Українська мова в професійній діяльності: Навч. посіб. – К.: Вища школа, 2006. – 431 с.
11. Зелінська Н.В. Сучасний науковий дискурс: парадокси розвитку / Н.В. Зелінська // Вісник Київськ. міжн. ун-ту. – 2004. – Вип. 3. – С. 13–25.
12. Карпіловська Є. Структурні зміни української наукової термінології протягом двадцятого сторіччя / Є. Карпіловська, О. Кочерга, Є.

- Мейнарович // Проблеми української термінології. Вісник НУ «Львівська політехніка». – 2004. – № 503. – С. 3–8.
13. Кочерга О. Деякі міркування про шляхи і манівці розвитку української наукової термінології / О. Кочерга // Сучасність. – 1994. – № 399–400. – С. 173–182.
 14. Культура мовлення вчителя-словесника / О.М. Горошкіна (уклад.). – Луганськ: Навчальна книга, 2007. – 111 с.
 15. Михайлова О.П. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості: Навч. посіб. / О.П. Михайлова, А.А. Сидоренко, В.Ф. Сухопар. – Х., 2000. – 97 с.
 16. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навч. посіб. / Г.С. Онуфрієнко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
 17. Основи наукового мовлення: Навч.-метод. посіб. / Уклад. Т.В. Симоненко. – Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. – 2005. – 80 с.
 18. Білавич Г. Основи риторики. Навчальний посібник / Г. Білавич. – Івано-Франківськ, 2009. – 160 с.
 19. Сербенська О. Культура усного мовлення: Практикум: Навч. посіб. / О. Сербенська. – К.: Центр навч. літератури, 2004. – 216 с.
 20. Синиця І.А. Діалогічність у науковому тексті / І.А. Синиця // Мовознавство. – 2004. – № 2–3. – С. 55–60.
 21. Ставицька Л. Відгук офіційного опонента // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <Електронна бібліотека Інституту журналістики. <:// <http://www.jorn.univ.kiev.ua>>. – Загол. з екрана. – Мова укр.
 22. Сурмін Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація: Навч.-метод. посіб. / Ю. Сурмін. – К.: НАДУ, 2008. – 184 с.
 23. Тернавська Т. До проблеми експресивності наукового мовлення / Т. Тернавська // Вісник Луганськ, держ. пед. ун-ту імені Т. Шевченка. Серія: Філологічні науки. – Луганськ: Альма-матер, 2001. – № 3. – С. 134–140.
 24. Чак Є.Д. Складні випадки правопису та слововживання / Є.Д. Чак. – К.: А.С.К., 1998. – 272 с.
 25. Чепіга І.П. Мовленнєві особливості наукового тексту: текст-міркування, текст-доказ / І.П. Чепіга // Лінгвістичні студії. – Донецьк, 2002. – Вип. 10. – С. 157–161.

Інформаційні ресурси

1. Наукова періодика України: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду: <http://www.ulif.org.ua>
3. Українська мова в інтернеті: <http://www.nowamowa.com.ua>
4. Культура мови: <http://www.kultura-mowy.wikidot.com>

5. Український лінгвістичний потрал: <http://uaport.net/cat/site/ulif-org-ua>

7. Лінгвістичний потрал: <http://mova.dn.ua/>

8. Український мовно-інформаційний фонд НАН України:
<http://lcorp.ulif.org.ua/LSlist/>

Методи навчання

1. Пояснювально-ілюстративний
2. Проблемного викладання
3. Частково пошуковий (евристичний)
4. Складання графічних схем
5. Дослідницький

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

1. Навчально-методичні посібники.
2. Словники.
3. Презентаційні матеріали.

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор), вебсервіс Google Classroom.

Питання на іспит

1. Становлення та розвиток наукового стилю української мови.
2. Мовні засоби наукового стилю.
3. Науковий текст і професійний виклад думки.
4. Роль синонімів у термінологічних системах.
5. Створення й видання україномовних підручників як один із етапів розвитку вітчизняного термінознавства.
6. Українська термінологія і національні культурні традиції.
7. Правописні проблеми в українській науковій термінології.
8. Українська термінологія як чинник державності української мови.
9. Місце інтернаціональних термінів у системі термінів національних мов.
10. Роль перекладу в поповненні термінологічної лексики.
11. Українізація іншомовних термінів.
12. Калькування окремих термінів з інших мов.
13. Особливості розвитку термінолексики на межі століть.
14. Актуальні проблеми термінознавства.
15. Культура мови в наш час.
16. Культура мови сучасного студента.
17. Мова як ідентифікатор національної сутності.
18. Проблема походження української мови.
19. Мовні помилки сучасної реклами.
20. Офіційно-діловий стиль і його значення для ділової людини.
21. Мовна культура сучасного студента.
22. Культура мови і культура в мові.
23. Значення мови для розкриття творчого потенціалу людини.
24. Походження письма.
25. Бездоганна мова – це реальність чи мрія?
26. Мовна політика України: напрями, тенденції, заходи.
27. Запозичення в українському діловому мовленні.
28. Інтонація – важливий елемент культури мовлення.
29. Двомовність: теоретичні засади і прагматика.
30. Мова і професія.
31. Особливості перекладу запозиченої термінологічної лексики українською мовою.
32. Особливості редагування наукового тексту.
33. Значення перекладних словників у фаховій діяльності науковця.
34. Переклад як вид мовленнєвої діяльності.
35. Реферат як жанр академічного письма.

Зворотній зв'язок

Ярмола Наталія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач відділу інклюзивного навчання Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України
Моб. тел. 0677628838 (viber, telegram)
orcid.org/0000-0001-9374-5543

Інше

Затверджено

Протокол № 10 від 13 / 10 / 2022 р.

Укладач _____ (Ярмола Н.А.)

Завідувач відділу _____ (Ярмола Н.А.)